

YANGI AVLODNING QARASHLARIDA OILANING O‘RNI (OTA-ONA VA JAMIYAT MISOLIDA)*Qo‘ziyeva Dilnura Olim qizi**Shahrisabz Davlat Pedagogika Instituti**Pedagogika fakulteti**Matematika va informatika yo‘nalishi talabasi**Ilmiy maslahatchi: Xaydarova Shaxnoza Musirmon qizi**abdimurodovdoston@shdpi.uz*

Annotatsiya. Ushbu maqola "Ota-ona va Jamiyat: Yangi Avlodning Qarashlari" mavzusini o‘rganadi va zamonaviy ijtimoiy o‘zgarishlar nuqtai nazaridan ota-onalar va yangi avlod o‘rtasidagi munosabatlarni tahlil qiladi. Yangi avlodning qarashlari ota-onalar va jamiyatning an‘anaviy qadriyatlari bilan solishtirilganda sezilarli farq qilmoqda. Maqolada yoshlarning mustaqillik, ochiq muloqot va shaxsiy huquqlarga bo‘lgan talablarini, shuningdek, jamiyatdagi ijtimoiy tenglik, ekologik ong va texnologiyalar bilan bog‘liq qarashlarini ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, yangi avlodning jamiyatdagi o‘zgarishlarga, ijtimoiy adolat va ekologik mas‘uliyatga bo‘lgan e‘tibori kuchaymoqda. Maqola ota-onalar va jamiyatning yangi avlodning ehtiyojlariga moslashishi zarurligini ta‘kidlaydi va bu jarayonlar jamiyatdagi ijtimoiy va madaniy yangilanishlarga olib kelishini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: ota-ona, jamiyat, oila, bola tarbiyasi, vatan, yangi avlod, dunyoqarash, qadriyatlar.

Аннотация: Данная статья изучает тему "Родители и общество: взгляды нового поколения" и анализирует отношения между родителями и новым поколением с точки зрения современных социальных изменений. Взгляды нового поколения значительно отличаются от традиционных ценностей родителей и общества. В статье рассматриваются требования молодежи к независимости, открытому общению и личным правам, а также их взгляды на социальное равенство, экологическое сознание и технологии. Также подчеркивается возрастающее внимание нового поколения к изменениям в обществе, социальной справедливости и экологической ответственности. Статья акцентирует внимание на необходимости адаптации родителей и общества к потребностям нового поколения и показывает, как эти процессы способствуют социальным и культурным изменениям в обществе.

Ключевые слова: родители, общество, семья, воспитание детей, родина, новое поколение, мировоззрение, ценности.

Annotation: This article explores the topic "Parents and Society: Views of the New Generation" and analyzes the relationship between parents and the new generation

from the perspective of modern social changes. The views of the new generation significantly differ from the traditional values of parents and society. The article discusses the demands for independence, open communication, and personal rights among young people, as well as their views on social equality, environmental awareness, and technology. It also highlights the increasing focus of the new generation on social change, social justice, and environmental responsibility. The article emphasizes the need for parents and society to adapt to the needs of the new generation, showing how these processes lead to social and cultural transformations in society.

Keywords: parents, society, family, child upbringing, homeland, new generation, worldview, values.

Zamonaviy jamiyatda ota-ona va jamiyat o'rtasidagi o'zaro munosabatlar ko'p jihatdan o'zgarmoqda. Har bir avlod o'zining individual va kollektiv tajribalari asosida dunyoqarashini shakllantiradi. Shu sababli, yangi avlodning qarashlari ota-onalar va jamiyatning an'anaviy qoidalariga nisbatan ko'proq o'zgaruvchan va yangilangan bo'lib, ularning o'ziga xos ehtiyojlari, qadriyatlari va qarashlari alohida e'tiborga sazovordir. Yangi avlod va ota-onalar o'rtasidagi munosabatlar, zamonaviy ijtimoiy o'zgarishlar, texnologik rivojlanish va global qadriyatlarning o'zgarishi ta'siri ostida sezilarli darajada o'zgarib bormoqda. Yangi avlod ota-onalarining qadriyatlariga, qarashlariga va o'zgargan sharoitlarga bo'lgan munosabatlari avvalgi avlodlarga nisbatan farq qilishi tabiiy holga aylangan. Yangi avlodning ota-onaga nisbatan qarashlari bir nechta asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi.

Zamonaviy jamiyatda ota-ona va yangi avlod o'rtasidagi munosabatlar o'zgarishlar va yangi qadriyatlarning ta'siri ostida rivojlanmoqda. Ochiqlik va shaxsiy erkinlik bu munosabatlarda muhim o'rin tutadi. Yangi avlod ota-onalaridan nafaqat tarbiya va qo'llab-quvvatlash, balki o'z fikrlarini erkin ifoda etish va shaxsiy hayotlarini mustaqil tarzda qurish imkoniyatini ham kutmoqda. Ota-ona va yangi avlod o'rtasida muloqotning ochiq va shaffof bo'lishi muhim ahamiyatga ega. Avvalgi avlodlarda ota-onalar ko'pincha o'z fikrlarini kuchliroq ifoda etgan bo'lsa, hozirgi yoshlar farzandlarining fikrlarini hurmat qilishni va ularni muloqotda ishtirok etishga undashni afzal ko'radilar. Yangi avlod, o'z fikrlarini ochiq aytish, ota-onalaridan maslahat olishdan ko'ra, o'z qarorlarini qabul qilishda mustaqil bo'lishni xohlaydi. Biroq, bu erkinlik ota-onalar bilan o'zaro tushunish va hurmatga asoslangan bo'lishi kerak. Yoshlar ota-onalariga o'z hayotlaridagi qarorlar haqida gapirishni, lekin bu jarayonda ular tomonidan ko'proq tinglash va tushunishni kutishadi.

Shaxsiy erkinlik yangi avlod uchun eng muhim qadriyatlarning biri hisoblanadi. Ota-onalar ko'pincha o'z farzandlarining hayotini tartibga solishga harakat qilishsa-da, yoshlar bu erkinlikni o'z qarorlarini mustaqil ravishda qabul qilish, o'z xohishlariga ko'ra yashashda ko'proq qadrlashadi. Yangi avlod uchun bu erkinlik ta'lim, kasb

tanlash, ijtimoiy hayot va shaxsiy munosabatlar sohalarini o‘z ichiga oladi. Ular o‘zlarining shaxsiy hayotlari va qarorlarini boshqalar bilan, shu jumladan ota-onalar bilan muhokama qilishda ko‘proq erkinlikka ega bo‘lishni istashadi. Bunda, ota-onalar o‘z farzandlarining mustaqil fikrlarini va qarorlarini hurmat qilishga intilishlari kerak. Yangi avlod o‘zaro hurmatni va shaxsiy erkinlikni o‘rnatishda ota-onalar bilan tenglikni talab qiladi. Ota-onalar o‘z farzandlariga ularning fikrlarini ifoda etishda va shaxsiy hayotlarida erkinlikni taqdim etishda yordam berishlari kerak. Yangi avlod o‘zining qarorlarini qabul qilishda qat’iy, lekin bularni ota-onalarining maslahatlari va yordami bilan amalga oshirishni afzal ko‘radi. Shaxsiy erkinlik, ota-onalar bilan erkin va ochiq muloqot asosida amalga oshirilishi kerak. Shaxsiy erkinlik va ochiqlik o‘rtasidagi muvozanat ota-onalar va yangi avlod o‘rtasida to‘g‘ri tushunish va hurmatni talab qiladi. Ota-onalar o‘z farzandlarining erkinligini, shaxsiy qarorlarini hurmat qilishlari kerak, lekin bu jarayonni ularning xavfsizligi va rivojlanishi uchun zarur bo‘lgan ko‘rsatmalar bilan qo‘llab-quvvatlashlari muhimdir. Yangi avlod esa ota-onalarining tajribalarini inobatga olgan holda, lekin o‘z istaklari va orzulariga ergashgan holda mustaqil bo‘lishni istaydi.

Jamiyatga nisbatan yangi avlodning qarashlari. Yangi avlodning jamiyatga nisbatan qarashlari, zamonaviy texnologiyalar, globalizatsiya va ijtimoiy o‘zgarishlar ta’sirida sezilarli darajada o‘zgarib bormoqda. Yoshlarda jamiyatga bo‘lgan qarashlar nafaqat individual ehtiyojlarga, balki ijtimoiy adolat, ekologik mas’uliyat va global muammolarni hal etishga bo‘lgan qiziqishlariga ham bog‘liq. Yangi avlod jamiyatni yanada adolatli, tenglikka asoslangan va ekologik barqaror qilishga intiladi.

Zamonaviy yoshlarning jamiyatga nisbatan qarashlari, o‘zgaruvchan ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik sharoitlarda shakllanib bormoqda. Yangi avlod an’anaviy qadriyatlar va tizimlarga nisbatan ko‘proq tanqidiy va yangicha yondashuvni ilgari suradi. Ularning jamiyatga bo‘lgan qarashlari ijtimoiy adolat, ekologik mas’uliyat, texnologik yangiliklar va globalizatsiya kabi omillar orqali shakllanadi. Yangi avlod jamiyatni qanday ko‘radi va unda qanday o‘zgarishlar qilishni istaydi? Bu savolga javoblarni bir nechta asosiy jihatlar orqali ko‘rib chiqish mumkin.

Yangi avlod jamiyatda barcha insonlar uchun teng huquqlarni ta’minlashni, diskriminatsiya va kamsitishga qarshi kurashishni o‘zining asosiy maqsadlaridan biri deb biladi. Ular gender tengligi, irqiy tenglik, va jinsiy yo‘nalishlarga nisbatan hurmat kabi masalalarga katta ahamiyat beradilar. Yangi avlod jamiyatda hamma uchun teng imkoniyatlar yaratishni, ijtimoiy qatag‘onga va diskriminatsiyaga qarshi kurashishni o‘z vazifasi deb hisoblaydi. Bu esa jamiyatni yanada adolatli va inklyuziv qilishga bo‘lgan intilishlarni aks ettiradi.

Yangi avlod ekologik mas’uliyatni ham o‘zining jamiyatga bo‘lgan qarashlarida ajralmas element sifatida ko‘radi. Iqlim o‘zgarishi, chiqindilarni kamaytirish, energiya tejash va barqaror rivojlanish kabi masalalar yangi avlod uchun muhim mavzulardir.

Yoshlar atrof-muhitni asrash, ekologik xavf-xatarlarga qarshi kurashish va resurslarni tejashni jamiyatning ustuvor vazifalaridan biri deb hisoblaydi. Global miqyosda ekologik barqarorlikni ta'minlash, yoshlar uchun nafaqat maqsad, balki jamiyatni rivojlantirishning zaruriy shartidir.

Yangi avlod texnologiyaning rivojlanishini jamiyatning ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy tizimlarida o'zgarishlarni amalga oshirish imkoniyati sifatida ko'radi. Ular internet, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa raqamli vositalar yordamida jamiyatdagi turli masalalarda o'z fikrlarini ifodalash, muammolarni ko'tarish va yangi yondoshuvlarni ilgari surishga harakat qiladilar. Yangi avlodning texnologiyaga bo'lgan ishonchi va qiziqishi, jamiyatni yanada raqamli va zamonaviy qilishga olib kelmoqda. Texnologiya, shuningdek, ularning jamiyatdagi tenglik, adolat va samaradorlikni ta'minlashga qaratilgan yondoshuvlarini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Yangi avlod global jamiyatning bir qismiga aylangan. Ular dunyo bo'ylab turli madaniyatlar, urf-odatlar va g'oyalarni o'rganishga ochiq. Globalizatsiya jarayoni yoshlar uchun yangi imkoniyatlarni yaratadi, ularni boshqa mamlakatlar va madaniyatlar bilan o'zaro aloqada bo'lishga undaydi. Yangi avlod jamiyatda madaniy diversifikatsiyani, turli etnik guruhlar va millatlar o'rtasidagi hamjihatlikni qo'llab-quvvatlaydi. Ular bir dunyoda yashashni va turli xalqlarni bir-birini tushunishga chaqirishni, shuningdek, global muammolarga birgalikda yechim topishga intilishadi.

Yoshlar jamiyatda amalga oshirilishi kerak bo'lgan siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy islohotlarni talab qilmoqda. Ular ko'proq ishonchli va shaffof siyosiy tizimlarni, fuqarolik huquqlari va erkinliklarini ta'minlashni istaydilar. Yangi avlod jamiyatdagi korrupsiya va nohaqliklarni kamaytirish, siyosiy va iqtisodiy tizimlarni samarali va adolatli qilish uchun faollik ko'rsatadi. Ular o'z ovozlarni eshittirish, turli siyosiy jarayonlarda ishtirok etish va jamiyatni yaxshilash yo'lida faol bo'lishga tayyor. Yangi avlod o'zining shaxsiy erkinlik va mustaqilligini qadrlaydi. Ular jamiyatda individual huquqlarni, shaxsiy hududni va o'zgarishlarni erkin qabul qilishni istaydilar. Yoshlarda o'z qarorlarini mustaqil qabul qilish va o'z hayotlari bo'yicha erkinlikni tanlashga bo'lgan ehtiyoj kuchaymoqda. Ular o'zlarining shaxsiy hayotlarini va kelajaklarini boshqarishda ota-onalaridan va jamiyatdan ko'proq mustaqil bo'lishni xohlaydilar.

Xulosa: Yangi avlodning jamiyatga nisbatan qarashlari zamonaviy ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy o'zgarishlar, globalizatsiya va texnologik rivojlanish ta'sirida shakllanmoqda. Ularning qarashlari an'anaviy qadriyatlar va tizimlarga qarshi yangi yondoshuvlarni ilgari suradi. Yangi avlod jamiyatni yanada adolatli, teng va ekologik barqaror qilishni xohlaydi. Ijtimoiy tenglik, ekologik mas'uliyat, shaxsiy erkinlik va texnologik yangiliklar kabi qadriyatlar yoshlarning jamiyatni qanday ko'rishlarini belgilaydi. Ular jamiyatda tenglik, shaffoflik va adolatni ta'minlashga intiladilar, shuningdek, texnologiya va innovatsiyalar yordamida jamiyatni modernizatsiya qilishga qiziqish bildiradilar.

Globalizatsiya va madaniy diversifikatsiya jarayonlari yangi avlodning dunyoqarashini kengaytirib, ularni global muammolarni hal etishda faol ishtirok etishga undaydi. Yoshlarda siyosiy faollik, ijtimoiy islohotlar va ekologik xavfsizlikka bo'lgan kuchli e'tibor mavjud. Yangi avlod jamiyatda o'zgarishlarni amalga oshirishda bevosita ishtirok etishni, o'z huquqlari va erkinliklarini himoya qilishni, shuningdek, barqaror rivojlanish yo'lida hissa qo'shishni o'z vazifalari deb biladi.

Xulosa qilib aytganda, yangi avlodning jamiyatga nisbatan qarashlari, jamiyatni yanada adolatli, ekologik barqaror va shaxsiy erkinlikni hurmat qiluvchi qilishga intilayotgan qarashlardir. Ularning bu intilishlari zamonaviy jamiyatning rivojlanishida muhim rol o'ynaydi va kelajakda jamiyatni yangilanish va ijtimoiy o'zgarishlarga olib kelishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Raximov, Sh. (2019). Yangi avlod dunyoqarashi va uning jamiyatdagi o'rni. O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
2. Xodjayev, M. (2018). Jamiyat va yangi avlod: ijtimoiy o'zgarishlar va tendentsiyalar. "Ijtimoiy fanlar" jurnalining 3-soni, 28-35 betlar.
3. To'xtasinov, B. (2021). Yoshlar va jamiyat: ijtimoiy qadriyatlar va madaniy o'zgarishlar. Toshkent, O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
4. Inglehart, R. (1997). Modernization and Postmodernization: Cultural, Economic, and Political Change in 43 Societies. Princeton University Press.
5. Held, D., & McGrew, A. (2007). Globalization Theory: Approaches and Controversies. Polity Press.
6. Beck, U. (1992). Risk Society: Towards a New Modernity. Sage Publications.